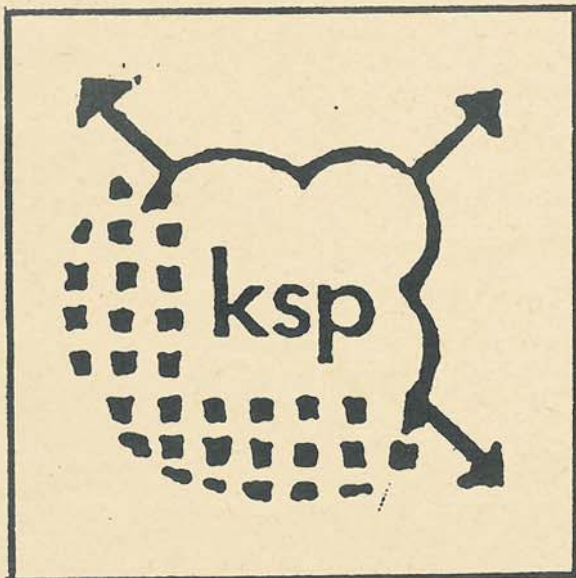
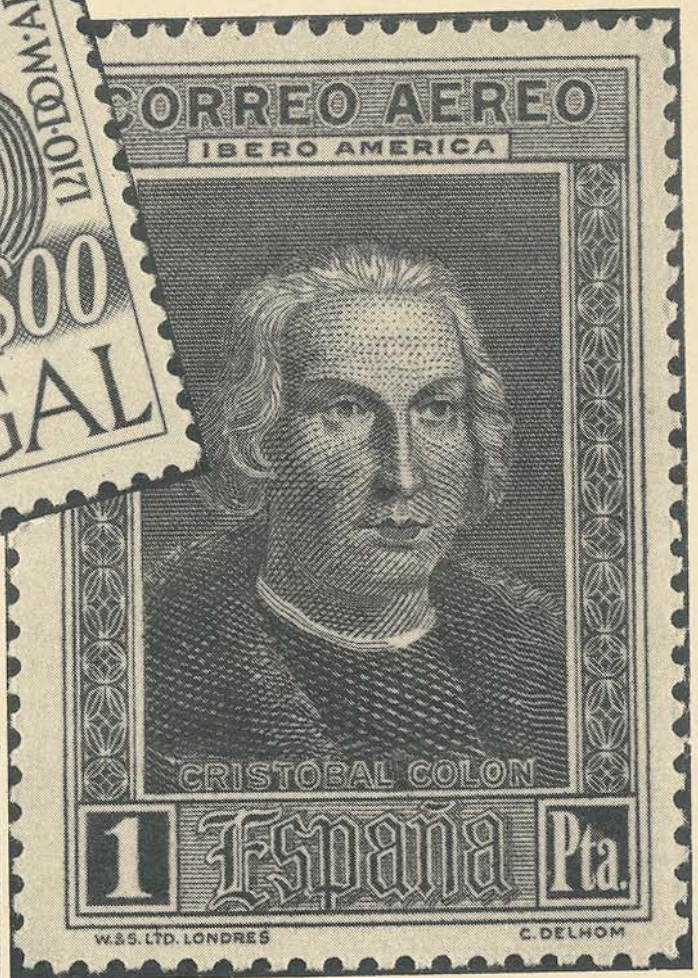

IBERIA

kontaktgroep

spanje ~ portugal

Van het secretariaat

Op zaterdag 26 september 1998 zal een bijeenkomst plaatsvinden in het Bondsbureau, Zeelantlaan 11 te Utrecht. Telefoon zaal: 030 - 2800.128. De zaal is vanaf 10.00 uur beschikbaar. Aanvang van de bijeenkomst: 11.00 uur. Koffie en belegde broodjes zijn aldaar -tegen betaling- aanwezig.

De zaal in Utrecht is te bereiken:

- Per auto: vanaf richting Arnhem op snelweg na Bunnik afslag "Utrecht-Nieuwegein-Hilversum-Breda". Afrit "Utrecht/Jaarbeurs". Beneden meteen rechts (Europalaan) en meteen weer linksaf "Hollantlaan". Daarna tweede straat - na pleintje - rechtsaf (Zeelantlaan); Vanaf richting Den Haag bij verkeersplein "Oudenrijn" richting Arnhem/Utrecht aanhouden. Kort daarna richting/afslag Houter/Utrecht en na de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal de afslag "Utrecht/Jaarbeurs"(afrit 17). Onderaan afrit linksaf de Europalaan op. Onder viaduct door links "Hollantlaan". Daarna tweede straat - na pleintje - rechtsaf (Zeelantlaan);
- Per openbaar vervoer: Met de trein vanaf Utrecht CS. Sneltram Nieuwegein, halte "Kanaleneiland-Zuid" of vanaf CS met bus 7 tot eindpunt.

Ook tijdens deze bijeenkomst vindt de gebruikelijke veiling plaats (zie bijgevoegde kavellijst). Schriftelijk bieden: de leden die niet in de gelegenheid zijn de bijeenkomst bij te wonen, hebben de mogelijkheid om schriftelijk te bieden. De biedbriefjes dienen uiterlijk een dag voor de veiling(bijeenkomst) aanwezig te zijn bij de veilingadministratie.

Volgende bijeenkomst(en)

De volgende bijeenkomst wordt gehouden op :
zaterdag 28 november 1998 te Utrecht (Portugese dag!).

Veilingmateriaal gevraagd!!

Aangezien de veilingmeester op het ogenblik een tekort heeft aan goed veilingmateriaal, verzoeken wij de leden voor de volgende veiling(en) wat materiaal (Spanje en Portugal) ter verkoop aan te bieden!!

Boekenverkoop met korting op de prijzen voor K.S.P.'Iberia'.

In een bestuursvergadering van K.S.P./Iberia is besloten dat wij zouden nagaan of via de vereniging tot verkoop van Spaanse en Portugese filatelistische literatuur kan worden overgegaan. Deze nieuwe activiteit zou moeten worden opgestart in het kader van het 10-jarig jubileum van de vereniging en zou naast een extra service aan onze leden ook een mooi promotiemiddel zijn in een campagne die binnenkort wordt gestart om meer leden te werven.

Inmiddels hebben wij contact met een grote Spaanse leverancier, die bereid is om K.S.P./Iberia met een forse korting het materiaal te leveren; de bedoeling is dat een groot deel van die korting, wij denken aan de helft, aan de kopers/leden wordt doorgegeven, terwijl de rest dient ter versterking van onze verenigingskas. Levering van de boeken door K.S.P./Iberia aan de koper kan desgewenst per post plaatsvinden.

In het verwachte assortiment van deze leverancier zijn een groot aantal Spaanse filatelistische meesterwerken begrepen die door de jaren heen zijn verschenen waarbij alle tops van de belangrijkste filatelistische auteurs voorkomen. Daarbij moet u o.m. denken aan Graus, Blas, Guinovart/Tizon, Tort/Nicolau, Laiz, Martinez/Pinna, etc. Maar het is daarnaast bovendien de bedoeling dat de catalogie van EDIFIL, UNIFICADO en Galvez en die van Y&T en Scott in het assortiment zijn begrepen !!!!!

Wij hopen u op korte termijn nader te kunnen informeren welke titels precies in dit aanbod zijn begrepen door toezending van een gedetailleerd overzicht, zodra wij hierover overeenstemming met de leverancier hebben bereikt. Inmiddels zijn wij ook doende met het opstellen van de 'spelregels' waar de kopers zich aan zullen moeten houden om in aanmerking te komen voor aankoop met korting via K.S.P./Iberia.

Hans Vinkenburg.

Filatelia '97

Onder de titel 'Centenario del '98' werd van 4 tot 8 december 1997 in Madrid een grote internationale tentoonstelling gehouden ter herdenking

van het feit dat Spanie in 1898, na een korte oorlog met de USA, haar (niet Afrikaanse) koloniën verloren heeft. De tentoonstelling had dan ook hoofdzakelijk betrekking op de 'verloren' kolonien: Spaanse Antillen, Cuba, Puerto Rico, Filipijnen, Guam en de Marianen.

De tentoonstelling was van de hoogste internationale categorie en de tentoongestelde kaders waren van een zodanige kwaliteit dat alle superlatieven die ik kan bedenken tekort schieten om aan te geven wat daar te zien was. Naast een groot aantal particuliere topverzamelingen (hoofdzakelijk van Amerikanen en in de USA wonende Cubanen) waren er officiële bijdragen van het 'Museo Postal de Cuba' en het 'Museo Postal y Telegrafico de Espana'. Beide nationale musea hadden in de 'eregalerij' een selectie van hun topstukken, overigens buiten mededinging, tentoongesteld.

In totaal waren zo'n 300 van de 660 kaders gevuld met het allermooiste materiaal van de Spaanse koloniën en de rest met 'algemeen Spaans' materiaal, de Burgeroorlog, thematische inzendingen en 'overig buitenlands' materiaal. Voorts werd door vele inzenders meegedongen naar filatelistische literatuur prijzen, o.m. door Edifil met een groot aantal nieuwe catalogie.

Omdat onze vereniging o.m. lid is van de Cubaanse vereniging in de USA en omdat ik vooraf contact met de voorzitter van die vereniging had opgenomen, heb ik ter plaatse met hem en een aantal van de andere aanwezige tentoonstellers persoonlijk kennis kunnen maken en daaraan nuttige contacten overgehouden. Het was mij al snel duidelijk dat deze Cubanen de kern vormden van de groep die aan de tentoonstelling meededen en dat we hier met top verzamelaars/experts te maken hadden die niet alleen de mooiste verzamelingen hadden opgebouwd maar die ook tot in ieder detail antwoord konden geven op vragen en kwesties die voor mij ook na raadpleging van alle literatuur tot nu toe onopgelost waren gebleven. Naar later zou blijken werden de prijzen, inclusief de ereprijs en de gouden, zilveren en bronzen prijzen, uiteindelijk door een internationale jury bijna allemaal toegekend aan deze mensen. De ereprijs werd toegekend aan een verzameling (van Ignacio Prats) die gewijd was aan een plaatreconstructie van de eerste (Y 1/4) opdrukken en aan de laatste (Puerto Principe) opdrukken van klassiek; als u in de catalogus de waarde van een zo'n zegel opzoekt zult u zich realiseren hoeveel tijd en geld er in zo'n plaatreconstructie geïnvesteerd moet zijn. De voorzitter van de Cubaanse vereniging (Yamil Kouri) won zelf overigens 2 gouden medailles voor zijn collectie brieven uit de klassiek Cubaanse periode en zijn collectie brieven uit de Spaans-Amerikaanse oorlog, die beide vele unieke stukken bevatten.

FERIA Y EXPOSICIÓN FILATÉLICA

CENTENARIO DEL 98

MADRID, 4 - 8 Diciembre de 1997
PALACIO DE EXPOSICIONES Y CONGRESOS
Frente al Estadio Santiago Bernabéu

CENTENARIO DEL 98

4 - 8 de diciembre de 1997

PALACIO DE EXPOSICIONES Y CONGRESOS. PASEO DE LA CASTELLANA
FRENTE AL ESTADIO SANTIAGO BERNABEU

Naast de 'gewone' zegels en vele afwijkingen, plaatfouten en dergelijke, waren op de tentoonstelling o.a. verzamelingen te zien van brieven waarin afstempelingen centraal stonden van b.v. de Spaanse landmacht en marine eenheden in Cuba en Puerto Rico die vochten tegen de opstandigen (zowel voor als na de afschaffing van de slavernij) en later tegen de Amerikanen in de oorlog van 1898/99. Maar er waren ook veel kaders gewijd aan afstempelingen van de Spaanse, Franse, Engelse en lokale scheepsvervoersmaatschappijen, Cubaanse spoorwegen, aan de buitenlandse postagentschappen op Spaans gebied en de Spaanse postagentschappen in Mexico, USA, etc., de expeditie van het Spaanse leger naar Mexico en de huidige mexicaanse Republiek, koloniale prefilatelie, plaatreconstructies van koloniale briefkaarten, etc.

Het interessante aspect daarbij was overigens dat in een groot aantal inzendingen deze Spaans-Amerikaanse oorlog belicht werd vanuit het Amerikaanse gezichtspunt en dat veel inzendingen juist ook de filatelistische aspecten vanuit dat perspectief belichtten. Dit zal niet los gezien kunnen worden van de herkomst van deze inzendingen.

Bovendien was op de tentoonstelling een verzameling te zien (van Angela Ruiz Vegas) met onvoorstelbaar veel mooi fiscaal koloniaal materiaal, zowel losse zegels als op stuk en postaal gebruikte fiscaalzegels, hele vellen, afwijkingen, proeven, misdrukken, etc. Het is welhaast onbegrijpelijk hoe iemand zo veel materiaal zo compleet bijeen kan krijgen. Deze verzameling werd dan ook beloond met zilver.

Maar daarnaast bestond voor mij het hoogtepunt van de tentoongestelde zaken uit een tweetal (niet bekroonde!) inzendingen die gewijd waren aan vignetten die lokaal in Spanje (maar ook in Argentinië en Mexico) in 1898 in omloop gebracht werden om gelden te genereren voor de oorlog tegen de USA. Voor zover men zich kan herinneren zijn niet eerder zoveel stukken op dit gebied op de tentoonstelling te zien geweest. In de tentoonstellingscatalogus werd dan ook aan dit zelden getoonde deel van de Spaanse postale geschiedenis een artikel van zo'n 20 bladzijden gewijd waarin alle (vele tientallen) vignetten werden getoond en beschreven (voorzover ik weet is dit het meest complete overzicht dat van deze vignetten bestaat). Deze fraai geïllustreerde catalogus geeft verder overigens een goed overzicht van de (postale geschiedenis van de genoemde koloniën en de strijd tegen de opstandigen en het verloop van de oorlog tegen de U.S.A.

De tentoonstelling was voor mij als kolonie-verzamelaar een enorme

leerzame ervaring en een groot succes en de aangeknoopte contacten beloven ook voor de toekomst zijn vruchten te zullen afwerpen.

Hans Vinkenborg.

Ceres, Papier: 'Azulado en Amarelado'

Afgelopen winter trof ik in Coimbra op de verzamemarkt in het centrum een postzegelhandelaar aan, die in een prettig zonnetje zijn waren buiten had uitgesteld. Mijn oog viel op een stockboek met Ceres-zegels die prachtig gecatalogiseerd waren met de diverse variëteiten.

Ik vond er de drie 'azulado'-zegels (op blauwachtig-papier) aan, maar de vierde, de 4 Centavos' ontbrak. Tevens wees hij mij op de 'Amarelado'-types (op geelachtig-papier) waaraan ik nooit aandacht had geschonken; het bepalen van de 'blauwe' (Azulado) Ceres-types is al moeilijk genoeg. De kleur van het papier is namelijk niet blauw, maar eerder grijsachtig met een klein beetje blauwachtige zweem, aan de donkere kant, gemakkelijk waar te nemen bij de zwarte 1/2 Centavo, maar dubieus bij de gele 2 - en de groene 4 Centavos.

Het gaat hier ter oriëntatie om de volgende zegels :

1/2 Ct. zwart 15:14,	Núcleo 207,	Ferreira 207p,	Santos 207j
2 Ct. geel 12:11 1/2,	Núcleo 223,	Ferreira 223r,	Santos 230bbb
4 Ct. groen 15:14,	Núcleo 226,	Ferreira 226n,	Santos 234ee
10 Ct op 1/2 Ct 15:14	Núcleo 454,	Ferreira 454,	Santos niet verm.

In 'Variedades de Cliché' vermelden J.M. Miranda da Mota en Armando Mario O. Vieira dat de Azulado-zegels een blauwe tint hebben in de onbedrukte marges. Tegen het licht bezien vallen onregelmatige horizontale ruitjes op, meer of minder geprononceerd.

Mijn goede vriend Frits van Beekum is ook aangestoken door de 'blauwe koorts' en besprak onlangs met mij zijn altijd ter zake kundige bevindingen.

De 1/2 Ct. en de 10 Ct opdruk op de zwarte 1/2 Ct. levert geen bijzondere moeilijkheden op. De achterzijde is evenals de marges grijsblauw wat merkwaardigerwijze het patent is van de blauwe kleur!

Echter bij de gele 2 Ct. en de groene 4 Ct. krijgt de grijsblauwe kleur

alleen maar het accent bij de marges, waarbij de gele en groene voorzijde ook nog voor een bijzonder moeilijk te traceren kleur zorgen op de achterkant en op de marges.

Naar Frits van Beekum vaststelt krijgt hij steeds meer inzicht in het Azulado effect en kan hij de 2 - en 4 Ct. nu redelijk identificeren! Mij lukt het nog steeds niet helemaal, hoewel wij nu alle Azulado-zegels bezitten. Nog een belangrijke karakteristiek is de doorzichtigheid van het papier (zeer transparant). Aan de achterkant kan men de Ceresfiguur duidelijk waarnemen in het papier.

De blauwe zegels hadden als romantische achtergrond het feit dat ze afkomstig waren van geconfisceerde Duitse boten en dat deze 4 blauw zegeltjes heel indirect dus verbonden waren met de Duitse oorlogsverklaring aan Portugal vanwege deze inbeslagname in de Portugese havens. En heel ver weg hadden deze 4 blauwe zegeltjes dus te maken met de Portugeze inname van een Duitse post in Afrika, wat de filatelistische enclave KIONGA opleverde. Deze materie was zo behandeld in 'Noticias Filatelico' in een door ons vertaalde serie van Dr. Frederico Lopes, maar helaas vervalt deze klemmende achtergrond bij de bestudering van de 'História do Selo Postal Potuguês' van A.H. de Oliveira Marques, deel II, pagina 52.

Daarin vermeldt hij dat in maart 1920 de chaos in papier bij de Casa da Moeda heerste.

Op 31 maart en gedurende de maanden april, mei en juni kwamen daar de volgende papiersoorten voor:

1. Papel de Células - papier voor polissen, schuldbekentenissen, pandbrieven etc., het zogenaamde Cartolina papier;
2. Papel de estampilhas de imposto - papier voor de belastingzegels het zogenaamde Azulado papier, waarop de zegels 1/2 Ct, 2 Ct en de 4 Ct. in april 1920 werden gedrukt. Núcleo vermeldt bij de 2 - en 4 Ct. 1918 als datum, maar dat moet onjuist zijn, ook al omdat de 2 Ct. in 12 : 11 1/2 tanding voorkomt; de nieuwe tandingsmachine werd in 1920 pas in gebruik genomen en tussen 1920 en 1922 kwamen de tandingen 15 : 14 en 12 : 11 1/2 tesamen voor.
3. Papel de ordeus postais - papier voor postorders, het zogenaamde Amarelado papier, dat minder onregelmatig en duidelijker de 'ruitjes' vertoont zowel horizontaal als verticaal, in vergelijk met de Azulado. Het papier heeft een geelachtige toon. In het Amarelado papier verschenen in april en mei 1920 de volgende waarden :

1 Ct. bruin 15 : 14, Núcleo 221, Ferreira 221ac, Santos *
2 Ct. geel 15 : 14, Núcleo 223, Ferreira 223s,
4 Ct groen 15 :14, Núcleo 226, Ferreira 226o.
Alle drie zegels verticaal of horizontaal 'geruit' (losangos = ruit)

1 Ct. bruin 12 : 11 1/2, Núcleo 221, Ferreira 221ad, Santos *
2 Ct. geel 12 : 11 1/2, Núcleo 223, Ferreira 223t,
4 Ct groen 12 :11 1/2, Núcleo 226, Ferreira 226p.
1 - en 2 Ct. horizontale ruit, 4 Ct horizontaal of verticaal

* Santos vermeldt de 'Amarelado'-zegels niet in zijn catalogus.

Zowel Frits van Beekum als ik kunnen dit geelachtige papier 'nog' niet helemaal traceren, vooral lijkt het dat de gele 2 Ct. voor onoverkomelijke problemen te zorgen. Wij zijn er beiden hard mee bezig.

Wat deze drie papiersoorten betreft kwamen er de volgende leveringen bij de Casa da Moeda binnen vanaf maart 1920 :

Maart en april 1920 :

Cartolina
Azulado 75 riemen papier
Amarelado

Waarvan werden uitgegeven :

1/2 Ct. -	8.280.000	April
2 Ct. -	1.140.000	April
	5.600.000	Mei
4 Ct. -	5.040.000	April
	1.350.000	Mei

Totaal 21.410.000 in vellen van 180 zegels
(behalve de 5.600.000 van de 2 Ct.)

75 Riemen papier à 500 vel leveren 37.500 vellen voor 21.410.000 zegels
= 545 zegels per vel ofwel 3 blokken à 180 zegels per vel (ongeveer).

Aangezien pas op 30 juni 1920 de eerste levering van de geconfiscerde Duitse boten kwam, kunnen dus de Azulado zegels nooit daar hun oorsprong hebben.

In juni 1920 kwamen nieuwe leveringen van		
Papel Cartolina	-	28 riemen
Papel Amarelado	-	77 riemen
Papel Acetinado	-	15 riemen

In totaal 120 riemen die tot december 1920 de zegels leverden van 1, 2, 4, 7 1/2, 10 en 20 Ct.

In de 'juni levering' zat geen Azulado papier dat dus alleen in april 1920 deel uitmaakte van de 75 riemen.

In juni waren er alleen al 77 riemen van het Amarelado papier, zodat wij gevoeglijk mogen aannemen dat er aanzienlijk meer Amarelados dan Azulados zijn.

Met 15 riemen kwam nu een nieuw papiersoort naar voren het Acetinado, een zijdeglansachtig papier met een mindere glans dan het Porcelana.

Welnu dit papier vervangt de romantiek rondom de blauwe zegels, want dit Acetinado papier komt uit de Duitse boten!

4. Papel Acetinado - zijdeglanspapier, (waarschijnlijk) Duits papier, aan boord van de enkele Duitse boten die op 27 februari 1916 door de Portugese Autoriteiten in de Portugese havens werden geconfisceerd.

Er werd in 1916 een Commissie benoemd om de vrachten van 36 Duitse boten te administreren; later ging deze op in het Ministerie van Abastecimentos (Distributie).

De Casa da Moeda was op de hoogte van de papiervrachten en verzocht doormiddel van een 'Oficio' (officiële brief) van 14 april 1920 om de grote hoeveelheid papier te mogen verwerken, vanwege het grote papiergebrek.

Op 21 april verkreeg men de ministeriële toestemming en in drie leveringen ontving men de totale hoeveelheid papier; deze gebeurden op 30 juni 1920 (15 riemen), in juni 1921 (734 riemen!) en tenslotte op 26 januari 1922 (12 riemen).

Wij mogen dus rustig stellen dat al het Acetinado papier tussen 1920 en 1926 uit deze Duitse bron kwam, waarbij aangetekend dat niet al het papier voor de zegels bestemd was. Men gebruikte het ook voor andere officiële papieren. In de Núcleo staan alle Acetিনados duidelijk vermeld. Het Acetinado heeft dus de romantische plaats van de Azulados ingenomen!

Jan van Gerwen

Carlismen in de filatelie

Velen van u hebben wel eens gehoord van de Carlismen, een politieke groepering in Spanje, waarvan de leiding in handen is van de familie De Bourbon Parma in welke familie onze Nederlandse prinses Irene is getrouwd en waaruit zij later is gescheiden. Over die Carlismen deden vele verhalen de ronde, maar weinigen in Nederland weten de werkelijke geschiedenis en, die is aan de hand van de filatelie heel goed te illustreren.

De Carlistische beweging heeft haar ontstaan te danken aan een handeling van de toenmalige koning Ferdinand VII van Spanje. Wat was het geval? In het toenmalige Spanje heerste de Salische wet die inhield, dat troonopvolging alleen in mannelijke lijn mogelijk was. Toen de vierde gemalin van koning Ferdinand, Maria Christina van Napels haar echtgenoot mededeelde dat zij in verwachting was, besloot Ferdinand de wet te veranderen zodat in ieder geval het kind dat zou worden geboren, ongeacht of het eventueel een meisje zou zijn, hem zou kunnen opvolgen. Daartoe werd de Salische wet vervangen door de oude Castiliaanse wet, waarbij de koning ook kon worden opgevolgd door een vrouwelijk telg uit het geslacht. Met deze beslissing was de op 10.10.1830 geboren prinses Isabella Maria Louise op hetzelfde moment troonpretendente.

Don Carlos, de broer van Ferdinand VII, werd diens opvolger van de opvolging uitgeschakeld. Het gevolg hiervan was een jarenlange burgeroorlog, waarin de koninklijke troepen in 1839 de overwinning behaalden. De jonge Isabella werd in 1843, op 13jarige leeftijd door de Cortes meerderjarig verklaard waarna zij tot 1868 als koningin van Spanje regeerde.

Zij is afgebeeld op een groot aantal zegels, die na de invoering van het gebruik van postzegels in Spanje op 1 januari 1850 in dat land verschenen. Mogelijk hebben de graveurs van deze zegels haar in schoonheid te kort gedaan, maar aan de hand van deze afbeeldingen zou niemand verwachten dat zij zoveel sex-appeal bezat, als zij in de praktijk bleek te bezitten. Ondanks haar huwelijk op 16jarige leeftijd met prins Frans van Assisi, was zij het centrum van een onzedelijk hofleven, dat zij met uiterlijke devotie trachtte te camoufleren. Een en ander was mede oorzaak van ontevredenheid bij het volk, de politieke partijen en de geestelijkheid en leidde ten slotte, na een revolutie, tot haar vlucht uit Madrid naar Parijs op 30.9.1868.

De hierop volgende voorlopige regering van maarschalk Serrano had de grootste moeite iemand bereid te vinden de vacante troon te bezetten. Pas op 16.11.1870 liet één der aangezochten zich tot koning kronen, namelijk Amadeus Ferdinand Maria van Aosta, 2e zoon van Victor Emanuel II.

De moeilijkheden die hij ondervond waren van zodanige aard, dat hij op eigen verzoek op 11.2.1873 weer door de Cortes werd ontslagen. Eén serie Spaanse zegels slechts is aan hem gewijd (Yvert 117/128).

Op dit moment deden de Carlisten weer van zich horen. De kleinzoon van de hiervoor reeds genoemde Don Carlos, Don Carlos Maria de los Dolores, Juan Isidoro José Francisco de Bourbon, trachtte zijn rechten op de troon te doen gelden, daarbij gesteund door reactionairen en geestelijkheid.

Toen, evenals in 1830, werd de grootste steun ondervonden in de noordelijke provincies van Spanje. De Tweede Carlistenoorlog, van 1873 tot 1876, was het gevolg.

Een tijdlang kon Carlos gezag uitoefenen in noordelijk Spanje, maar geldgebrek en het wegvallen van de steun van één van zijn legercommandanten deed alles weer te niet.

Een monarchale revolutie op 30.12.1874 in het centrum van het land had meer succes. Op 14.1.1875 hield Alfons XII als de nieuwe koning zijn intocht in Madrid.

Tijdens de Tweede Carlistenoorlog betraden de Carlisten de wereld van de filatelie. Op 1.7.1873 verscheen de eerste zegel met de beeltenis van

Carlos, kop naar links, 1 real, blauw, met geldigheid voor de provincie Navarra en de z.g. Baskische provincies Biscaya, Guipuzcoa en Alava.

In 1874 en 1875 volgen nog drie zegels met kop naar rechts. Voor de provincie Catalonië is met ingang van 15.4.1874, slechts één zegel (van 16 maravedis) verschenen.

Nog in september 1874 kwam voor de provincie Valencia een zegel van een 1/2 real in 2 uitvoeringen, uit.

In maart 1875 volgden twee zegels 50c en 1R met dezelfde afbeelding voor Navarre. Alle dragen de kop van Carlos. De zegel voor Catalonië is typerend voor de Carlisten-beweging niet alleen vanwege de afbeelding van Carlos, maar vooral door het inschrift "Dios, Patria, Rey". Onder deze leuze "God,

Vaderland, Koning" treedt de beweging ook heden ten dage nog op. De zegels zijn ontworpen door de te Bayonne woonachtige Fransman M. Closeau.

Dat deze zegels thans zeer zeldzaam zijn zal niemand verwonderen. In het

Spanje van die dagen was het analfabetisme bepaald nog niet uitgeroeid en de brievenbussen, zo die er al waren, zullen zeker niet iedere dag overvol zijn geweest.

Brieven naar het de Carlisten vijandige deel van Spanje kwamen zonder meer niet in aanmerking voor frankering met deze zegels. Het gebruik er van was dus alleen mogelijk binnen het door de beweging beheerste Spaanse grondgebied, waar vermoedelijk, gezien de algemene ontwikkeling in die dagen weinig correspondentie gevoerd werd, en verder het briefverkeer uit die streken met het buitenland. Misschien zou dit laatste voor de filatelie nog van enige betekenis hebben kunnen zijn, ware het niet dat daarvoor speciale maatregelen waren voorgeschreven. Bepaald was namelijk, dat alle post voor het buitenland uit de Baskische provincies en uit Navarra in dubbele enveloppen verpakt, bezorgd moest worden aan het Franse grenspostkantoor te Bayonne. De buitenste enveloppen, die gefrankeerd moesten zijn met de boven vermelde Carlistische zegels, werden op dat postkantoor verwijderd en vermoedelijk voor verreweg het grootste gedeelte weggeworpen.

De binnen-enveloppen moesten zijn voorzien van geldige Franse zegels. Met deze frankering werd de correspondentie verder verzonden. Begrijpelijk dat deze zegels zeer schaars en kostbaar zijn. Vooral gebruikte exemplaren zijn zeldzaam.

De zegels voor Catalonië en Valencia zijn bijna allen slechts fiscaal gebruikt bekend. Van de eerste zegel bestaan goedkope nadrukken. Van bijna allemaal zijn vervalsingen gesignaleerd. Oppassen is dus de boodschap!

Mi

Dodelijke rozengeur

Onder deze titel heeft indertijd de schrijver Max Buttner in het boekje "Postzegels vertellen" (Breughel Amsterdam) een interessant artikel geschreven over een in 1935 in Spanje uitgegeven postzegel. Bedoelde zegel is er één van de serie van vier herdenkingszegels van de 300ste sterfdag van de grote toneelschrijver Lope de Vega.

Op twee van deze zegels de 30 en de 50 Cts is de bekende dichter afgebeeld, terwijl op de zegel van 1 Psta een scene staat uit zijn drama "Peribanez". vlak bij de Alcantare brug in Toledo.

De 15 centimoszegel is echter met raadselen omgeven. Wij zien er op een plant met vier in volle bloei staande bloemen. Naast deze plant ligt een naar

verhouding zeer groot insect en boven dit geheel staat op een banier "Odore enecat suo" wat betekent: "Haar geur is dodelijk". Welke plant en welk insect worden hier uitgebeeld? Velen menen dat de plant een rozenstruik is en daar er wel afbeeldingen bekend zijn van dode kevers omgeven door rozen nemen wij verder aan, dat het insect een kever is. Heeft Aristoteles al niet vermeld dat kevers een sterke afkeer van bepaalde rozen hebben uit vrees door de

rozengeur verdoofd en zelfs gedood te worden.

Anderen echter zien in deze plant de zogenaamde "Pyrethrum" die in Spanje

in de 17e eeuw reeds tegen koorts en ter verdelging van ongedierte werd gebruikt. Alhoewel ook thans uit "Pyrethrum" een zeer waardevol en voor de mens nagenoeg onschadelijk insctenbestrijdingsmiddel wordt gehaald, lijkt de plant op de postzegel echter niet op "Pyrethrum".

Een prachtige afbeelding van de Pyrethrum treffen we aan op de bloemenserle van Yoegoslavië van 1957 (Yv. 722). De botanische naam is *Chrysanthemum cinerariifolium*. (Het voornaamste land waar deze plant wordt verbouwd voor dit doel is voormalig Belgisch Congo. Het ruwe produkt wordt van hier voornamelijk naar de U.S.A. geëxporteerd).

Het insect zou volgens sommigen een kakkerlak, volgens anderen een mestkever zijn. Een mestkever vertoeft veelal in omgevingen waar het kwalijk riekt en voelt zich daar thuis. Komt hij echter in een "welriekend" milieu (de bloeiende plant) dan kan hij tenondergaan.

Wat is de bedoeling van dit zinnebeeldig motief? Een ex libris van de schrijver??

In Lope's werk "La Dorotea" komt op het titelblad deze afbeelding ook voor. Maar interessant en verrassend blijkt, dat er voor deze illustratie op dat titelblad een oude houtsnede is gebruikt en die heeft een uitgebreider, langer latijns opschrift dat veel verduidelijkt.

Vrij vertaald luidt het als volgt: "zodra de brutale scarabeus de tuin van de Vega binnendringt, sterft hij, bedwelmd door de geur der rozen".

Een scarabeus is een mestkever een in het oude Egypte heilig dier, in het Spaans "escarabajo" wat echter ook een "onbeduidend pennelikkertje" betekent.

De betekenis van de afbeelding kan men nu als volgt uitleggen. De rozenstruik is het zinnebeeld van Lope's roemrijke werken, welke door schoonheid en verhevenheid roem verspreiden. Het insect stelt voor de plagiaatplegers, afgunstige en kleingeestige concurrenten, de parasieten. Zij worden echter uitgeschakeld door de verheven geschriften van Lope de Vega.

Alhoewel de meningen omtrent deze afbeelding nog verdeeld zijn en het bovendien onmogelijk bleek in Spanje nadere bijzonderheden over deze voorstelling te krijgen, zijn wij het eens met de eerdergenoemde schrijver Buttner, wanneer hij concludeert, dat ook deze postzegel (evenals diverse anderen met een afbeeldingen die oppervlakkig gezien weinig betekenen" maar die een diepere betekenis hebben), de mens tot nadenken stemt.

Oprichting studiecommissie (alle) 'Portugese Papiersoorten'

In navolging van de studiecommissie 'Spaanse vervalsingen' willen nu een aantal mensen binnen onze vereniging een studiecommissie of studiegroepje oprichten om alle Portugese Papiersoorten te onderzoeken en deze in kaart te brengen. Uiteindelijk moet het gehele onderzoek resulteren in een verenigingspublicatie/boekwerkje, inclusief de nodige illustraties.

Problemen

Binnen onze vereniging valt het op dat meer leden zich zijn gaan specialiseren. En terecht, daar zijn 'wij' ook een gespecialiseerde vereniging voor. Toch hebben de meeste leden moeilijkheden met het onderscheiden van de diverse papiersoorten. Wat is nu bijvoorbeeld het verschil tussen 'Espresso'- of 'Cartolina'-papier? Hoe herkent u het 'Azulado'-papier? (Zie in dit verband het artikel van Jan van Gerwen in dit blad op pagina 8.) Ook de herdrukken van Portugal herkent u aan het papier (structuur).

Doel

Het ligt in de bedoeling alle papiersoorten van Portugal - en dus ook de koloniën - te onderzoeken, daarna te beschrijven en waar nodig is, de beschrijving te voorzien van een illustratie (tekening en/of foto). Uiteindelijk wordt het gehele onderzoek verwerkt in een boekwerkje (waarschijnlijk tweetalig -> Nederlands en Engels).

Oproep

Ieder lid mag in deze commissie plaatsnemen. Ook diegene die alleen van het geheel willen leren, kunnen uiteraard meedoen. Hulp op één of andere manier is altijd nodig.

Wanneer voldoende personen zich hebben gemeld, is het de bedoeling een avond- of een zaterdagbijeenkomst te organiseren om het één en ander door te nemen, te organiseren en te starten met deze studiegroep.

Mocht u niet mee willen doen, maar u bezit toch de nodige informatie over papiersoorten, horen wij dat ook graag van u.

Reacties

Informatie, aanmeldingen, etc., kunt u doen bij Frits van Beekum, Postbus 68, 6860 AB Oosterbeek. Telefoon : 06 - 55.117.847.